

Спеціалізованій вченій раді ДФ 26.055.051
Державного торговельно-економічного
університету
02156, м. Київ, вул. Кіото, 19

РЕЦЕНЗІЯ

**на дисертаційну роботу Лой Анни Володимирівни
на тему «Розвиток економічного потенціалу підприємства торгівлі»,
подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 051 – Економіка,
кандидата економічних наук, доцента Вавдійчик Ірини Миколаївни**

Актуальність теми.

Актуальність теми дисертації визначається необхідністю переосмислення теоретичних і практичних засад процесу розвитку економічного потенціалу підприємства торгівлі, що обумовлено необхідністю адаптації підприємств до сучасного швидкозмінного бізнес-середовища, де фактори, такі як глобалізація, технологічний розвиток, зростаюча конкуренція та зміни в споживацьких уподобаннях, впливають на їх успішність та стійкість.

Дослідження наявних концепцій та підходів щодо визначення, формування, оцінки чи розвитку економічного потенціалу показало наявність багатьох прогалин, зокрема, існує велика різниця в трактуванні та розумінні поняття «економічний потенціал» серед різних дослідників, деякі підходи до оцінки є суперечливими, недостатньо чіткими та комплексними, можуть не охоплювати всі аспекти, що викликає потребу в розробці нових методик оцінки, які враховуватимуть більше факторів. Зміни у технологіях, цифровізація, розвиток е-комерції та інші сучасні тренди впливають на економічний потенціал підприємств торгівлі. Більшість існуючих підходів потребують актуалізації та врахування цих важливих аспектів.

Вирішенню актуальних проблем з розробки більш універсальних, комплексних та адаптивних методик, які враховуватимуть сучасні виклики та індивідуальні особливості підприємств торгівлі та поглибленню розуміння сутності та основних аспектів розвитку економічного потенціалу і присвячено дисертаційну роботу Лой Анни Володимирівни.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційну роботу виконано відповідно до плану науково-дослідних робіт кафедри економіки та фінансів підприємства Державного торговельно-економічного університету «Управління інноваційним розвитком підприємства торгівлі» (номер державної реєстрації – 0120U100265) та «Оцінка соціально-економічного потенціалу підприємства» (№ 733/20, номер державної реєстрації – 0121U114374, замовник – Фермерське господарство «Сенів Василь Онуфрійович»)

Ступінь обґрунтованості основних положень і висновків, сформульованих у дисертації.

Наукові положення, висновки і пропозиції, сформульовані в дисертації, достатньо обґрунтовані, конкретні, базуються на використанні основних положень економічного аналізу, підкріплені положеннями законодавчих та нормативно-правових актів, статистичною інформацією про стан досліджуваної галузі в Україні, результатами опитування підприємств.

У процесі дослідження автором використано великий обсяг статистичних матеріалів, узагальнено і систематизовано значну кількість наукових робіт вітчизняних та зарубіжних учених за темою дисертації. Виконано всі поставлені завдання та досягнуто мету дослідження – поглиблення теоретичних засад, методичних підходів до оцінки економічного потенціалу та розроблення практичних рекомендацій щодо розвитку економічного потенціалу підприємств торгівлі.

Достовірність та наукова новизна основних наукових положень, висновків, проведених наукових досліджень та одержаних результатів.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в розробці теоретико-методологічних і науково-практичних засад вирішення проблем розвитку економічного потенціалу підприємства торгівлі. Було удосконалено зміст поняття «економічний потенціал підприємства», систематизацію видових характеристик економічного потенціалу за рахунок його поділу на наявний потенціал і потенціал розвитку, методичні підходи до етапізації оцінки економічного потенціалу підприємства шляхом виділення трьох основних стадій (підготовчої, розрахункової, підсумкової), методичний підхід до оцінювання економічного потенціалу підприємства торгівлі шляхом систематизації ключових показників, які об'єднані за певними напрямками, характеризують окремі складові економічного потенціалу підприємства, що дозволяє виявити напрями розвитку економічного потенціалу підприємства, наукові підходи до визначення економічних компетентностей підприємства торгівлі в процесі розвитку економічного потенціалу та методичний підхід до прогнозування розвитку економічного потенціалу підприємства на основі виділення ключових індикаторів розвитку, які дозволяють більш швидко та глибоко оцінити стан розвитку економічного потенціалу та швидко реагувати на зміни.

Набули подальшого розвитку систематизація засад класифікації економічного потенціалу підприємства торгівлі, в яку введено ознаки типу каналів збуту та групи клієнтів, а також структуризація факторів розвитку економічного потенціалу підприємства торгівлі за рахунок поділу їх залежно від рівня прояву на індивідуальні, локальні, загальні, глобальні, що допомагає ранжувати ступінь впливу зовнішніх факторів і відповідно реагувати на них.

Основні наукові результати та висновки достатньо повно відображені в опублікованих авторкою 15 наукових працях, з них 5 статей та 10 тез

доповідей у матеріалах міжнародних науково-практичних конференцій та бізнес-форумів.

У дисертації та наукових публікаціях за авторством Лой А.В., у яких висвітлені основні наукові результати дисертації, порушень академічної доброчесності не виявлено.

Практичне значення одержаних результатів.

Одержані в дисертаційній роботі результати мають практичне застосування у діяльності ФГ «Сенів Василь Онуфрійович» (довідка №2 від 31.12.2021), ФОП Щетінін Микита Олексійович (довідка №1 від 03.07.2023), ТОВ «Фільмекспро» (довідка від 13.09.2023), ТОВ «Сінема-Про» (довідка від 13.09.2023). Окремі положення, висновки та пропозиції, що містяться в дисертаційному дослідженні застосовуються в освітньому процесі ДТЕУ при викладанні дисциплін, що закріплені за кафедрою економіки та фінансів підприємства (довідка №1575/22 від 12.09.2023).

Структура дисертаційної роботи.

У першому розділі (с. 25-90) було досліджено підходи до трактування сутності економічного потенціалу підприємства, його структуризації та класифікацій доповнивши їх класифікаційними ознаками, що враховують специфіку діяльності підприємств торгівлі, представлено власне бачення структури економічного потенціалу підприємства торгівлі та охарактеризовано основні її складові, досліджено принципи та елементи оцінювання економічного потенціалу, здійснено порівняльний аналіз підходів та методів оцінки економічного потенціалу підприємства, удосконалено етапізацію оцінки, систематизовано показники оцінки за окремими складовими економічного потенціалу підприємства.

Другий розділ (с. 91-138) присвячено діагностиці економічного потенціалу підприємств торгівлі України, де було досліджено стан економічного потенціалу торговельної галузі загалом, виділяючи особливості

розвитку малих, середніх та великих підприємств торгівлі на основі даних Державної служби статистики України, а за результатами опитування сукупності підприємств визначено рівень розвитку окремих складових економічного потенціалу малих, середніх та великих підприємств торгівлі України, також визначено основні фактори, відображено їх взаємодію між собою та з підприємством і ранжовано за рівнем впливу.

У третьому розділі (с. 139-182) автором розроблено методики оцінки економічного потенціалу залежно від рівня розвитку економічних компетентностей та залежно від впливу ризиків на окремі складові економічного потенціалу, систематизовано основні індикатори розвитку для окремих складових та для економічного потенціалу загалом.

Окремі дискусійні питання та зауваження.

Відзначаючи позитивні сторони дисертаційного дослідження, слід звернути увагу на певні дискусійні положення та зауваженні:

1. Авторкою в другому розділі представлено показники, які відображають результати діяльності підприємств торгівлі, оцінено їх загальний фінансовий стан, проте, відсутні висновки в контексті розвитку економічного потенціалу цих підприємств (с. 102, 135).

2. В підрозділі 3.2 авторкою здійснено прогнозування розвитку економічного потенціалу компанії Metro Cash & Carry, проте відсутня обґрунтованість застосування методики даного прогнозу.

3. У складі системи оцінювання показників, які характеризують розвиток економічного потенціалу підприємства торгівлі в підрозділі 3.1 доцільно було би додати показники логістичного субпотенціалу, що є важливим з огляду на логістичні проблеми з якими стикаються підприємства торгівлі в сучасних умовах ведення господарської діяльності. .

Разом з тим, наведені зауваження мають переважно дискусійний характер та не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи.

Загальний висновок.

Дисертаційна робота Лой Анни Володимирівни на тему «Розвиток економічного потенціалу підприємства торгівлі» є актуальною, структурованою, містить наукову новизну, практичну цінність та є завершеною самостійною науковою роботою, яка відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року №44, а її автор, Лой Анна Володимирівна, заслуговує на присудження ступеня доктора філософії зі спеціальності 051 – Економіка.

Рецензент:

Доцент кафедри економіки та фінансів підприємства
Державного торговельно-економічного університету,
кандидат економічних наук,
доцент

Ірина ВАВДІЙЧИК

